แผนการบริหารความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปีงบประมาณ 2565

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การทุจริตคอร์รัปชั่น เป็นการใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทางมิชอบ เพื่อประโยชน์ส่วนตนเองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชั่นรวมไปถึงการติดสินบน การมีผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐ และระหว่างบุคคลหรือกิจการในเอกชนด้วยกันเอง ดังนั้น การป้องกันการทุจริตเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ และบุคลากรของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด ที่ร่วมกันต่อต้านการทุจิตทุกรูปแบบ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด ตระหนักในการป้องกันการทุจริต จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในโดยวิเคราะห์ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อกำหนดมาตรการ กิจกรรม แนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในโรงเรียน และจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	4
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	4
กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	5
ความหมาย	5
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	5
วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง	6
การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	6
เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	7
การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	8
แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต	10

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การมีประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอรัปชั่นประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของข้าราชการครู จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบัน และสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังกัด รวมถึงคุณค่าอื่น ๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตามท่ามกลางผู้ที่จงใจกระทำความผิด ยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหา ร้องเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญาผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้นและยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด ตระหนักในการป้องกันการทุจริต จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในโดยวิเคราะห์ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อกำหนดมาตรการ กิจกรรม แนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในโรงเรียน และจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

2.1 เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของบุคลากรของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย

2.2 เพื่อนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงการทุจริตไปปรับใช้ภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี 4 กระบวนการ ดังนี้

1. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าเกิดมาแล้ว สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

2. Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้ตรวจพบตั้งแต่เริ่มแรก และมีกระบวนการยับยั้งระดับความเสี่ยง

3. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น้าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระท้าผิดในส่วนที่พฤติกรรม ที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Know Factor) ต้องหลีกเลี่ยง ด้วยการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อปิดช่องว่างให้เกิดการทุจริต

4. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันไว้ล่วงหน้าในประเด็นที่ไม่ปรากฏมาก่อน เป็นการประมาณการล่วงน้าในอนาคต (Unknown Factor)

4. ความหมายของความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

5. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

5.1 ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ

5.2 ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

5.3 ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร ภาครัฐ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความเสี่ยง

1. วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง มีการจัดลำดับความเสี่ยงโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ 1) ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง 2) ความรุนแรงของผลกระทบ และ 3) ระดับความเสี่ยง ทั้งนี้จะต้องกำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นทุกครั้ง
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นค่อนข้างสูงหรือบ่อยครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นแต่นาน ๆ ครั้ง
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	เสี่ยงสูงมาก	17-25
2	เสี่ยงระดับสูง	10-16
3	เสี่ยงระดับปานกลาง	3-9
4	เสี่ยงระดับต่ำ	1-2

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณา จัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสียงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) ซึ่งจัดแบ่งเป็น 4 ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

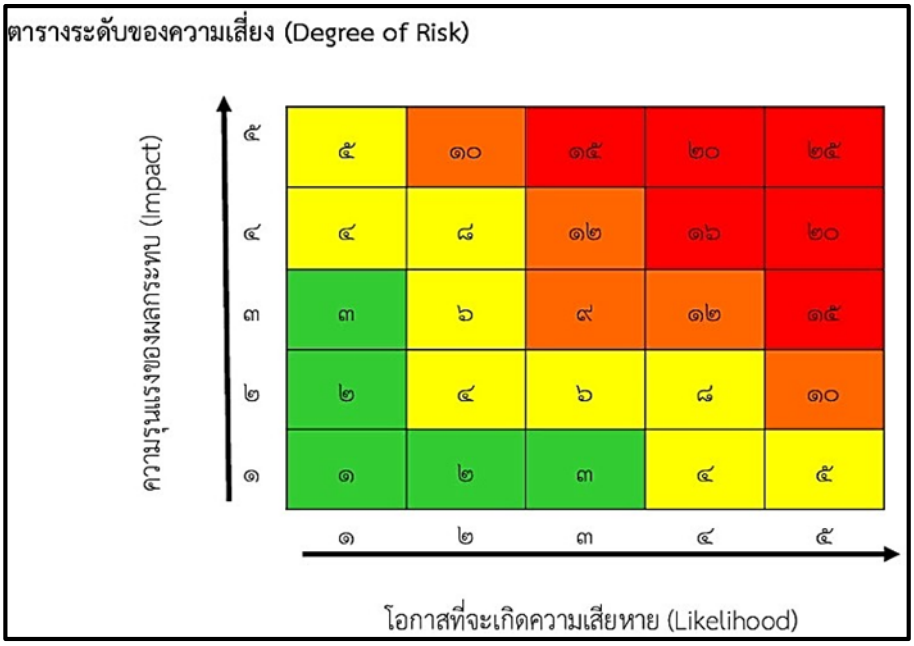

2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest) ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด มีการดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

1) การพิจารณากระบวนงานที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริตหรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

- กระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินและมีช่องทางที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง
- กระบวนงานที่มีช่องทางเรียกร้องหรือรับผลประโยชน์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งส่งผลทางลบต่อผู้อื่น

2) โดยมีกระบวนงานที่เข้าข่ายมีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริตหรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

- กระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ และงบประมาณ
- การใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
- เรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้มาติดต่อราชการ
- การใช้วัสดุอุปกรณ์ของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน
- การเบิก-จ่ายเงินงบประมาณ
- การเบิกค่าตอบแทน
- การใช้รถราชการ
- การจัดซื้อจัดจ้าง และการหาวัสดุ/ครุภัณฑ์

3) ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม

- สูญเสียความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน
- สิ้นเปลืองงบประมาณ

4) แนวทางการป้องความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

การเสริมสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของโรงเรียนในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ เช่น

- ปลูกจิตสำนึก และส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของบุคลากรภายในโรงเรียน
- ส่งเสริมค่านิยมซื่อสัตย์สุจริตให้แก่บุคลากรในโรงเรียน
- จัดโครงการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรในโรงเรียน
- ส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาเป็นตัวอย่างที่ดี

การป้องกันเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อหน่วยงาน เช่น

- การชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคลที่โปร่งใสและเป็นธรรม
- การเผยแพร่หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน
- จัดช่องทางการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สรุปผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด กำหนดความเสี่ยงที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จำนวน 4 ประเด็น ดังนี้

1. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระเบียบ
2. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ
3. ความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากร
4. การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน

เมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว จึงนำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงต่อกิจกรรม หรือภารกิจของหน่วยงานว่าก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใดในตารางความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้ทราบว่ามีความเสี่ยงใดเป็นความเสี่ยงสูงสุดที่จะต้องบริหารจัดการก่อน

ลำดับ	ปัจจัยความเสี่ยงในการทุจริต	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ	ลำดับความเสี่ยง
1	การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน	2	5	15	(1)
2	การตรวจรับวัสดุครุภัณฑ์	2	4	12	(2)
3	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ	3	3	9	(3)
4	การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระเบียบ	2	4	8	(4)

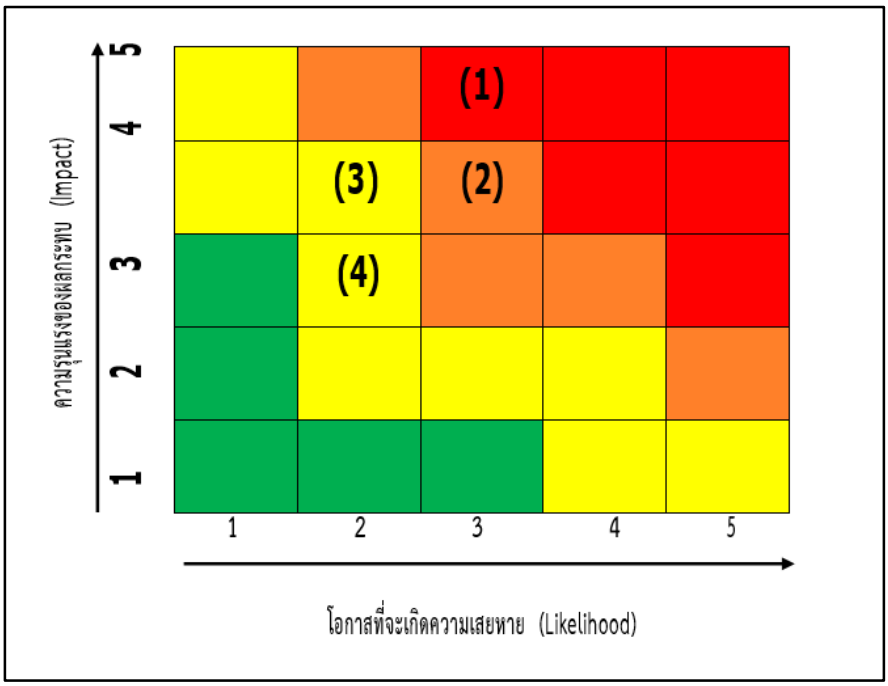

จากแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน สามารถสรุปการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน	ลำดับ 1 (สูง = 15 คะแนน)
การตรวจรับวัสดุครุภัณฑ์	ลำดับ 2 (สูง = 12 คะแนน)
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ	ลำดับ 3 (ปานกลาง = 9 คะแนน)
การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระเบียบ	ลำดับ 4 (ปานกลาง = 8 คะแนน)

จากตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง สามารถจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น 2 ระดับ คือ สูง และปานกลาง โดยสามารถสรุปข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	ปัจจัยความเสี่ยง
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยง มีมาตรการลด ประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	-
เสี่ยงสูง (High)	จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยง และมีมาตรการลดความเสี่ยง เพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	■ การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน ■ การตรวจรับวัสดุครุภัณฑ์
ปานกลาง (Medium)	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	■ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ ■ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระเบียบ
ต่ำ (Low)	-	-

3. แผนจัดการความเสี่ยงป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ปัจจัยความเสี่ยงที่เกิด	โอกาสและผลกระทบ			มาตรการจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ									ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง		ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65	
การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน	2	5	15	1) ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และบุคลากรปฏิบัติตามระเบียบ จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ประกาศแนวทางการใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน 3) ประกาศแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ในเวลาราชการ	←	—	—	—	—	—	—	—	→	บุคลากรของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด
การตรวจรับวัสดุครุภัณฑ์	2	4	12	1) ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพัสดุ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง รับรองถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง 2) ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพัสดุ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรับพัสดุตรวจสอบความถูกต้องก่อนตรวจรับพัสดุทุกครั้ง	←	—	—	—	—	—	—	—	→	บุคลากรผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ตรวจรับพัสดุ
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ	3	3	9	1) ควบคุม กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด 2) ควบคุม กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามพ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ อย่างเคร่งครัด 3) ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการจัดซื้อจัดจ้างทำรายงานสรุปการจัดซื้อจัดจ้างรายไตรมาส และเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการรับทราบทุกครั้ง	←	—	—	—	—	—	—	—	→	บุคลากรของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด
การเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระเบียบ	2	4	8	1) ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และบุคลากรให้ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายการเงินและการคลังอย่างเคร่งครัด 2) ควบคุม กำกับ ดูแลข้าราชการและบุคลากรให้ปฏิบัติตามประกาศหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อร้องเรียน การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และการประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด	←	—	—	—	—	—	—	—	→	บุคลากรของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด